

M. I. Mandryka

CANADA

A POEM

M. I. Mandryka

CANADA

A POEM

PARALLEL TEXT EDITION

Foreword and Translation from Ukrainian

by

WATSON KIRKCONNELL

Published by the

UKRAINIAN FREE ACADEMY OF SCIENCES IN CANADA

with the assistance of the

UKRAINIAN CANADIAN FOUNDATION OF T. SHEVCHENKO

and the

DEPARTMENT OF THE SECRETARY OF STATE

GOVERNMENT OF CANADA

Winnipeg

1977

Canada

FOREWORD

Dr. Mykyta I. Mandryka of Winnipeg, indestructible in his ninety-first year, is now publishing his poetic salute to Canada, Englished by an Anglo-Canadian octogenarian. The original Ukrainian poem was first printed in 1961, and was at once recognized as a worthy tribute to its author's adopted country.

Dr. Mandryka was born of Zaporozhian Cossack stock in the Dnieper region of Ukraine. He received his higher education in universities in Kiev, Sofia and Prague, majoring in such varied fields as agronomy, law, economics, sociology and diplomacy. He was identified for some fifteen years with the co-operative movement in Ukraine, but during the Ukrainian nation's brief independence after World War I he served in various official posts under the Ukrainian Central Rada. As a diplomat, he took part in 1919-20 in several missions to countries in Asia.

After the Soviet conquest of Ukraine, he settled in Prague, where he became a professor of law in the Ukrainian Free University. In 1928, he came to Canada by way of New York. Back in 1917, he had published an early volume of verse, *Songs About Anemone*. His chief development as a poet, however, came after he had taken root in Canadian soil.

There can be no more authentic Canadian than one who is a citizen, not by the accident of birth but by choice and conviction. Dr. Mandryka has been able to share, actually and imaginatively, in the hardships, aspirations and achievements of his Ukrainian kinfolk in Canada. He is also a personification of multiculturalism. Just as a man who shared sympathetically in several great traditions of Europe could be referred to by Matthew Arnold as "a good European," so Dr. Mandryka's breadth of culture and good will must rank him as "a good Canadian." That is the persona that speaks in the present poem.

WATSON KIRKCONNELL

Wolfville,
Nova Scotia.

1. З доріг Магеллана

Колись, крізь океан зелений,
З Ніппонських островів на Схід
Дивився в простір я таємний,
Де тонув синій небозвід,
І уявляв тебе, Канадо,
Володарку степів, озер,
Та переміг твою принаду,
Якій життя віддав тепер.
Бо пахла ще земля кохана,
Надія ще жила в боях,
Тож я, за тінню Магеллана,
Вернувся на Західній шлях.

* * *

І знову йшов я Хінським морем,
Поміж Формозу і Гонг-Конг
В вузькі ворота Сингапору,
Попри Суматру на Цейлон,
Щоб, повернувшись в рідні води,
Замкнувши в Понті дальній шлях,
Я мріяв знову про проходи
В далеких і чужих краях;
Як Магеллан воріт шукати
В широкий і свободний світ
І кораблем своїм пристати
До східніх Канука воріт.

* * *

Та перше, аніж стать ногою
На землю кленів і бобрів,
Я мав зустрітися з тобою,
Ню Йорку, князю городів.
Та не такий в моїх був мріях,

1. By routes of Magellan

Once in the past, across the mighty ocean
From Nippon's islands to the East I gazed,
Dreaming through space with a profound emotion
Towards lands beyond horizons faintly hazed.
I tried to picture Canada's far shore,
Her queenly prairies and her myriad lakes,
Yet I restrained the impulse to explore
That drew me in the sparkling billows' wakes.
For still I felt my native country's pain;
Still cherished hopes that she might freedom find;
So, like Magellan, I turned West again
And on familiar seas I set my mind.

* * *

Again I crossed by ship the China Sea;
Between Formosa and Hong Kong I sailed;
Left the Malacca Straits upon the lea;
Sumatra and Ceylon our passage hailed.
But scarcely had we reached the shores of home,
The Black Sea coasts I once loved long ago,
When by another route I turned to roam:
To cross and see a world I did not know.
There, like Magellan, I would seek to land
Upon a continent I never saw.
And then at last my eyes a harbour scanned
On the Atlantic coast of Canada.

* * *

But first, before I set my foot on land
That Maple-tree and Beaver venerate,
I went to see New York, a city grand,
Ready to help an exile's sad estate.
It was not what I dreamed of in the gloom

Як ти з'явивсь мені в цей час:
В садах пишається мій Київ,
Ти ж пірамід нових оаз.
В Єгипті мертві гір каміння
В минулі дивляться віки —
Могили тщетного стремління
Людського розуму й руки.
А ти живий — заліза скрегіт,
І мільйони комахні,
Під спів коліс твоїх і регіт,
Благословляють ночі й дні.
Бо дружні й радісні обличчя
Твоїх, як ріки в русі, юрб,
Ніби на пир веселий кличеш
Ти їх, Великий монстер — урб.

* * *

Тяжкий був шлях і труд Линкольна —
Знайшовсь новий зрадливий Брут,
І серце чисте й благородне
Спинив огидний змовник Бутт.
Така судьба великих світу
(Від жертви чистої Христа):
Упав Петлюра з рук бандита,
Убила Ганді тьми рука.
Та на крові святій Линкольна
Свобода сонцем розцвіла...
І ось вітає всіх бездольних
Обітованная Земля!

* * *

Здається й сну Нью Йорк не знає —
Вночі, як вдень шумить людьми —
Ніби й журби ніхто не має
Тут під орлиними крильми,
Під знаменем зірок плеяди,
Стежок на синім полотні...
Та їду я вже до Канади
На бистрім сталевім коні.

Before its gleaming towers met my eye:
No Kiev was it, set in orchard bloom,
But pyramids of granite soaring high.
Old Egypt's mighty monuments of stone
Gaze dead upon the centuries in vain,
And on the tombs where folly now lies prone
In impotence of ancient hand and brain.
Manhattan is alive, its metals ring,
Where termite millions flash exultant lights
And in its seething whirlpools laugh and sing
And bless their days and glorify their nights.
With friendly joy they meet, beyond all measure,
Flowing along the streets all unremiss,
As if it summoned them to banquet-pleasure, —
This mighty, never-mute Metropolis.

* * *

O grievous was the fate that Lincoln met —
For called from Hell, behold a Brutus stir,
And a pure noble heart, without regret
Was pierced by wretched Booth, the murderer.
Such fates as this the greatest men may quell
(A black example is the death of Christ);
Petlura by a monster's bullets fell;
And Gandhi's gentle life was sacrificed.
But from the holy blood that Lincoln shed
New liberty has flourished in these lands;
To exiles and the oppressed who hither tread
America holds out her helping hands.

* * *

New York, it would appear, must never slumber —
By day and night the voice of rapture sings;
People are happy here beyond all number,
Beneath these radiant stars, these eagle's wings.
Protected are they by a magic banner
Of stars and stripes across a field of blue,
But now my journey, in its purposed manner,
Turns north to Canada and follows through.

---

2. Земля Свободи

От Ніягара, світу диво,
Шумить і пінить водоспад...
Канадо, будь мені щаслива!
Уже не вернусь я назад.
Вже відшуміли тут змагання
Всіх Гайяватових потуг;
Бізонів диких панування
Спинив новий володар — плуг.
Там, де літали з свистом стріли
З цяцькованих сагайдаків,
Як змії, землю в край пробігли
Крицеві колії шляхів.
Зв'язали в цуг два океани
Крізь степ і гори, і ліси...
Хто пригадає давні рани
В країні спокою й краси?!
Хто стане слухать мертвих стогни,
Убитих, страчених давно, —
На крові білих і червоних
Пшениці золоте руно.

Тут йшли у бій — Лев Альбіона
І Гальський Півень в давній час;
Тут впала гальська корона,
Та дух романський не загас, —
В примиренню на вічні роки
Знайшли вони свій спільний шлях
На землях дідичних Іроква,
На Алгонквенівських степах.
Відважні вояки червоні
Зійшли на віки в небуття,
І береже про них лиш спомин
Країна вільного життя.

2. A land of freedom

Here is Niagara, the world's great wonder,
In roar and foam a mighty cataract.
O Canada, I hail you 'mid this thunder:
With you for all my life I seal a pact.
The warfare through the ages once engendered
By Hiawatha's tribes is ended now.
The kingship of the bison has surrendered
To a new emperor, the farmer's plough.
Here where the whistling arrows sped with zeal
From beaded quivers in some warlike raid,
Across the country, like two snakes of steel,
The railtracks are in shining glory laid.
Two oceans thus are joined for glad tomorrows
Through prairie, mountain and primordial wood...
Who would remember ancient wounds and sorrows
In this new life, so peaceful and so good?
Who cares to hear the ghostly lamentations
Of men who here were slaughtered long ago?
Up from the blood of red and white-skinned nations
Behold a sea of wheat in glory grow.

* * *

Here once the British Lion, without panic,
Assailed the dauntless Gallic Chanticleer;
Despite the downfall of the crown Romanic,
Today the soul Romanic feels no fear.
Here in a mood of reconciled good will,
All men have found a road to mutual gains;
Algonquin prairies they are swift to till;
They work the Iroquois' far-spread domains.
The brave red warriors at last were mute;
From warfare to oblivion they passed;
Their far remembrance is a proud salute
To this free land, so bountiful and vast.

Канада! Землі несходимі,
Країна волі і добра
Відкрила двері всім гонимим
Свого великого двора.
І попливли сюди бритійці,
Ірляндці із зелених гір,
Шотляндці і їх славні вівці,
Ісляндці до озерних гирл.
Нащадки Вікінгів зухвалих,
Але без забрал і мечів.
Лише із сітями рибалок
Корити щук і карасів.
І господарнії тевтони
Пливали за руном золотим,
З старої Франції „колони”
Сідали займищем густим.
Від Робесп’єрів і Дантонів
(Як інші від Москви тепер)
Ішли вони у край бізонів,
І став Квебек *La France d'outre mer*.
Хіба не так і з України
Ішли її сюди сини
В широкі праліси й долини
Канади — волі сторони?
Хіба не стали Манітоба,
Пшеничне море — Саскатун,
Алберта — рай для хлібороба,
Дорожчі золотих всіх рун?
Як для французів у Квебеку
Створився рідний край „Дутр-мер”,
Так і Україну далеку
Різьбим в Канаді ми тепер.
Хай славиться Одвічна Воля
І щедра Божая рука,
Що нас виводила з неволі
На вільні землі Канука.

O Canada, all-bounteous to provide,
A land of liberty and golden deeds,
The portals of your welcome open wide
To every soul who your protection needs.
Here from beyond the seas the Britons came,
The Irish followed from their emerald sod,
The Highland shepherds brought their honoured name,
Icelanders brought their skill in catching cod.
These scions of the Vikings came with daring,
But left behind their armour and their swords,
With fishing-nets and seagull fitness faring
To win a living in Canadian fjords.
Likewise the Germans, sensible and smart,
Were coming here to find their Golden Fleece;
From Mother France her peasants brought their art
To plough the soil and harvest it in peace.
From Robespierre's and Danton's mad horizon
(Like the fierce frenzy of the Kremlin's Bear),
They journeyed to the country of the bison
And made Quebec *La France d'outre mer*.
And did not, in like manner, from Ukraine
Her sons and daughters come across the sea
To settle here by valley and by plain
And till the virgin soil in liberty?
Is it not so with Manitoba's skies
And with Saskatchewan's ripe fields of gold
And with Alberta's rural paradise,
More precious than the golden fleece of old?
Just as Quebec became, to sons of France,
A New France overseas to stir devotion,
So to Ukrainians is this, perchance,
A New Ukraine beyond the Western Ocean.
Then to eternal Freedom raise a shout,
And to God's generous hand your praise sustain,
That out of grievous bondage led us out
To liberty in Canada's domain.

---

3. Ніби в рідній стороні...

Чи це Канада? Україна?
Ошава, Торолд чи Ляшін —
У Алгонквенів батьківщині
Я чую мову рідних сіл;
Я чую звуки коломийки,
Я бачу танець „аркана”,
Дівчата бавляться в гаївки,
Усі красуні як-одна.
В очах їх радість і веселість,
В убраннях пишних, як квітки,
О, це не є Вкраїни села,
Прибиті ворогом гидким!
Онтаріо, садів країна,
Озер, каміння і лісів...
Вітали тут мене, як сина,
Веселі лица земляків.
Засмагли сонцем і вітрами
На праці в коліях, лісах,
І руки, вкриті мозолями
Від молотів в шапах, майнах.
Та всі і радісні й щасливі,
Ніби у рідній стороні,
Коли б там вороги пімстливі
В пекельнім згинули вогні.
Коли б Україна кохана
Звільнилася з ворожих пут,
І воля, воля довгожданна
Розквітла між людьми, як тут.
Вони живуть в ясній надії,
Вкраїну носять у серцях,
І їм свята й чарівна мрія
Освітлює життя їх шлях.
Тут і поет, осмаглий вітром,

3. Am I in Ukraine?

Am I in Canada or in Ukraine —
In Oshawa, in Thorold and Lachine?
I hear my language spoken, clear and plain,
Where dark Algonquin tribes of old have been.
I hear the “kolomyika’s” tuneful lay;
I see the Arkan dance superbly done;
Here, too, the girls our own “Hayivky” play,
All beauties are they, charming every one.
They all are happy, all in joy expand;
They look like flowers, exquisite in dress...
But this, alas, is not my native land —
A yoke she bears, in anguish and distress.
Ontario, a realm with orchards spread,
Has lakes and forests, mines and fields of corn...
My happy countrymen, who here are fed,
Greet me as one from their own kindred born.
Their faces by the sun and wind are weathered,
As on the roads and in the woods they toil;
By use of iron tools their hands are leathered,
While they with spade and hammer daily toil.
Happy are they, in deep content immersed,
Though still they love their far-off native land...
Let all the tyrants of Ukraine be cursed,
And fried in torment by the devil’s hand!
May God our ancient homeland liberate
From enemies’ abuse and servile chain!
Let freedom as the crown of man’s estate
Shine forth, as here, above our dear Ukraine!
Their hope for that far country does not weaken;
They hold Ukraine within their hearts a-dream;
Their holiest obsession is a beacon
To light their deeds and lives in faith supreme.
Among them Tulevitriw stands, a poet

З надхненням саявом у очах:
Робітник в шапі — Тулевітрів,
Що взяв новий в Канаді фак.
О, скільки зустрічів і друзів —
Від Галіфаксу до степів!
Прощаю їх в сердечній тузі —
Коханих сестер і братів.

* * *

І от степи, розлогі прері.
Пшениці царство і вівсів.
Я входжу у священні двері
Імперій вільних фермерів.
Не дуже тут густі пшениці,
Не так високі, як у нас,
Та не горює в поті жниця
У спеці жнив в робочий час.
Не коле білих ніг стернею,
Мозоль не має на руках
Від цурки, коли крутить нею
Перевесла в тугих снопах.
Не п'є спрагненими устами
Із баньки воду — ключ життя!
І, сівши в тіні між снопами,
Не кормить з перс мале дитя.
О, жінко! Рай тобі в Канаді!
Твоя журба — родинний дім,
Табун гусяток на леваді,
Качок, курей малий загін
Лише для дому, для родини...
А поле — то не твій талан:
Газди на полі і машини,
Газда на полі — хлоп і пан.
Та не було так від початку,
У піонерський трудний час,
Коли копала вузьку грядку
Бабуся, плачучи не раз.

Who in the torrid steelworks toils like mad.
He has a vision, and his deep eyes know it,
In spite of tasks monotonous and sad.
And many such fine spirits have I found
Whose hope new inspiration apprehends
From Halifax to far Alberta's bound...
A blessing on you all, my dearest friends!

* * *

Here there are prairies, vast beyond all shortage,
The realm of wheat, domain of human toil.
Here did I enter by a sacred portage
Into the empire of the lords of soil.
The wheat-heads here are not as rich and heavy
Nor long of straw as in our old Ukraine;
But women-reapers in the harvest-levy
Have here no part in bitter toil and pain.
Each does not bruise her feet upon the stubble,
Each has no blisters on her hands unhealed
From binding sheaves in her unending trouble
And lugging them to stooks across the field.
No thirst or sunburn plagues her at her task;
Her lips have not been weathered by the drought
That she relieves by gulping from a flask
Of water that she drinks with joy devout.
Nor does she seek some shade in which to rest
And nurse her baby from her sweating breast.

* * *

O woman! Canada has been your blessing,
Your family, your home, your pleasant lot;
Geese, ducks and chickens in delight are pressing
Around your dooryard and your garden-plot.
Relief from wheat-field toil is now your winning;
Your man among the reapers guides and cheers;
Your lot had not been so in the beginning —
Back in the pioneer's dramatic years.
Your grandma had to dig a garden-bed
In heavy ground; with tears she watered it.

Коли було так мало хліба
І так самотно, що аж страх:
Простори — їх і не об'їхать,
Землі не впорати в корчах.
О, внуки й правнуки щасливі!
У розкоші новітніх днів
Схиляйте голови почитиво
До пам'яті своїх дідів!

And little was her store of cash and bread;
And loneliness and fear were infinite.
The borders of her farm are cold and far;
She cannot bring the bush-grown land to bear;
O great-grandchildren, happy as you are,
In affluent years, delivered from all care,
Bow down your reverent heads, shed grateful tears,
In your remembrance of the pioneers.

---

4. Тінь Гайявати

Он там, на Південь, десь Дакота
(„Земля погана” — в індіян),
На Сході рядом Міннесота,
На Захід — там горби Монтан.
А далі степ — зелені хвилі
(Тепер все в селищах, містах),
А крізь степи в далекі милі
Проклали свій барвистий шлях
Дві ріки близнюки: Мисурі
Та Мисисипі, як Дніпро,
В верхів'ях гір пробивши мури,
Розлившись в преріях сріблом.
Колись в твоїх шовкових травах,
Країно прерій, я ходив
У мріях: по луках й отавах
Шатобріян мене водив.
Шатобріян співав про тебе
В своїй поемі „Аталя”;
Пречистее блакитне небо,
Обітованная земля!
Тут йшов відважний Гайявата,
Лонгфеллів незабутній твір,
До Гір Скалистих покарати
Лихого батька, що був звів
Венону ніжну і покинув
З Гай'ватю, малим синком,
Тут Гайявата сам зустрінув
Свою кохану над струмком.
Тут ще вітають їхні тіні,
Як повний місяць ізійде...
Та сталися великі зміни,
І степ вже трактором гуде.
Замість чарівних мокасинів

4. The ghost of Hiawatha

Southward from here austere Dakota lay
(An evil land, the Indians have said);
Eastward was Minnesota, bleak and gray;
Westward, Montana and its mountains spread.
And farther south were prairies, soft and green
(All cities, fields and farms in these our days),
Through which in endless wandering miles were seen
Twin rivers in their gay capricious ways;
Missouri was the one by name, the other
The Mississippi; like the Dnieper's streams
They pierced the mountains, and each shining brother
Came to the plains to flow with cheerful gleams.
In my far youth I saw your silken meadows,
Your silvery streams, the Indians at their side —
In visions did I pass among your shadows,
And old Chateaubriand was still my guide.
Chateaubriand about your beauty wrote
In *Atala*, the legend that he penned;
He praised your sky, your mighty plains remote,
And all your blessed prairies without end.
Here brave young Hiawatha passed of old —
Longfellow's strong creation in his tale —
He sought the Rocky Mountains, fierce and bold,
His father's wild offences to assail.
For he deserted poor Wenonah there,
And Hiawatha too, her infant son.
And Hiawatha also grew aware
Of her who was his bride when all was done.
Here still their ghosts may haunt the meadowlands
When the white moon is shining as of yore;
But many a change their ancient spell withstands,
When tractor-ploughs across the prairies roar;
Instead of folklore's magic moccasins,

Вози залізні біжать,
А понад ними в небі синім
Орли-машини клекотять.
І все ж чарівна Міннегага,
Гай'вати юная любов,
Співати буде в нових сагах,
Юнацьку хвилювати кров.
Та ба! Забули ми кордони
У мріях наших і думках.
Повернемось назад до дому,
На наш канадський битий шлях.
Бо Мисисипі йде на Південь —
Не по дорозі нам туди,
Канадські ріки йдуть — де рівень
Північний вперся у льоди.

The trains of steel across the prairies run;
And now, in skies above, the scream begins
Of eagle-aeroplanes athwart the sun.
And still the lovely Minnehaha lives —
The bride of Hiawatha, young and free —
In sagas that some modern poet gives
To stir young lovers' hearts to ecstasy.
Alas! Beyond the Border have I strayed
In recollections and my dreams by day.
Let me return from this brief escapade
To the Canadian towns where lies my way.
For to the South the Mississippi flows,
And now quite opposite must be my course —
Northward the Red Canadian river goes
And to the icy seas will yield its force.

---

5. Вінніпег

Ріка Червона нас вітає,
Де город Вінніпег приліг,
Як сторож з краю і до краю
Великих чавунниць-доріг.
О дорогее серцю місто!
Колиска дружби між людьми,
Що так розквітла променисто,
І в дружбі тій розквітли ми.
Ти і Париж, і Лондон, Київ,
Ти рідний різним племенам —
Старі пересуди осилів,
Честь всім даєш, даєш і нам.
Коли у місті катедральнім,
Французів рідній стороні,
Лунає дзвін, то десь у лад з ним
Наш дзвін український вдалені
Скликає вірних. Десь шотляндці
В своїх пресбитерських церквах,
В костьолах вірнії ірляндці,
Жиди в молитвенних домах,
І німці в кірхах... Так усюди.
Без нападів і без борні,
Свобідні і щасливі люди
Свої проводять в дружбі дні.
О Вінніпег! Ти дав багато!
Свободи й рівенства ти вчив,
Вітав ти кожного, як брата,
За стіл всіх почесно садив.
Уперше наш парламентарій
Засів тут з всіми нарівні,
І вперше наші в твоїй раді
З'явились радники по нім.
І от тепер твій мейор справний —

5. Winnipeg

Here the Red River at its portage meets you,
At Winnipeg, the prologue to the West;
As Warden of the Plains the city greets you
With stout steel highways ready for the test.
O friendly city, to my heart the dearest,
The cradle of true friendship among men,
The virtue that within you shone the clearest
To reconcile all peoples here again.
London are you, Kiev, and Paris too —
Dear to the many tribes that dwell within you;
No prejudices mar your rendez-vous,
Such is the honour that your merits win you.
When in the neighbouring town from steeples high —
Out of the gentle Frenchmen's own terrain —
The bells start ringing, other bells reply
In churches of the people from Ukraine,
Calling believers. Then the Scots devout
In Presbyterian churches preach and pray;
The Irish throng their churches round about,
Germans in *Kirchen*, Jews in their own way,
Worship and know no jealousy or strife,
All happy, peaceful friends throughout the land;
In true co-operation is their life
In the Canadian way, the country's brand.
O Canada, mother to men who roam!
You taught us Freedom in the ample West.
We were all brothers in your friendly home,
And each of us was welcomed as a guest.
Here one of us first sat in parliament
And took his place among the legislators;
And here our first to City Council went
To grace a seat among deliberators.
And now, behold, your ablest mayor arrives,

Вкраїнських піонерів син,
Наступник мейорів преславних
І голова міських старшин.
І знана львиная чуприна
Обранця — батька фермерів,
Бачинського, що безупину
Послом багато був років,
І став в палаті головою,
Державну мантию носив,
Як лорди давньою добою,
Найстарший із усіх послів.
А що скажу я? Заступив ти
Мій Київ любий в чужині,
Мені дав жити і творити
У вільній дружній стороні.

The grandson of Ukrainian pioneers;
Successor to great mayors and noble lives,
He proudly takes his throne to crown the years.
The citizens remember still the charm,
Imposing stature and great lion-mane
Of old Bachynsky — patron of the farm —
And his enduring legislative reign.
For he was Speaker of the House, you know,
In the majestic robe that marked his station,
Like some old knight or lord from long ago,
And yet no snob, for all his elevation.
What of myself, O city, can I say?
You are Kiev to me, to charm my heart.
And Freedom is my lot in you today —
To live, to love, to work, to ply my art.

---

6. В той рік, коли і я вродився...

В той рік, коли і я вродився
У царстві синього Дніпра,
Дійшла до моря залізниця
В країні Клена і Бобра.
Злучилися два океани
Від Сходу Сонця на Захід...
Сказали б древні: тут титани
Пройшли і залишили слід.
Та час титанів, мітологій
Минув, забувся вже на вік.
Цю стежку протоптали ноги,
Якими ходить чоловік
Такий звичайний. Та наука
І Божа ласка із вершин
Продовжила людській руки
Могутністю знання й машин.
Прорізані камінні гори,
Мостом осилена ріка...
Та ще не знали ці простори
Ні хлопа тут, ні козака.
І він прийшов із сіл України
Лишень з руками і ціпком,
Покинувши свою родину,
Оплаканий своїм селом.
Займив гомстед — землі чимало
І був він пан вже і газда,
Та все ж його не покидала
Стара приятелька — нужда.
Гомстед його лежав облогом,
А він на генки мандрував.
Тяжкий був труд, та — слава Богу —
Він на хазяйство заробляв.
Його „богонком” охрестили

6. The year that I was born...

The year that I was born by Dnieper's side,
That mighty river in the far Ukraine,
A railway that had left the Atlantic's tide
Pierced through the Rockies to the Western main.
Thus were two oceans tethered to one bed
From rising of the sun to where it sets.
People of ancient ages would have said:
"Surely some Titan's hand this work begets!"
The Era of the Giants has departed;
Mythology no longer shapes our tales;
This enterprise by human hands was started,
And praise for mortal skill the work entails.
Here human science wrought, with heaven's blessing,
To push man's way beyond the mountain ridges,
By cunning tools the rocky path possessing,
Leaping broad rivers by the art of bridges.
Yet still the land, empty and heart-benumbing,
A vast domain of prairie, lake and wood,
Did not anticipate the settlers' coming —
Ukrainians seeking here their livelihood.
Each from his native village sallied forth,
Leaving his friends and family to weep,
Barehanded he would face the boundless North,
Dressed in his jacket of the skin of sheep.
A homestead he received — a good free tract —
And in an instant he became a lord!
Yet he remained as weak and poor in fact
As he had always been in times abhorred.
His new domain he now must leave unploughed,
And turn away to hire out for payment.
Hard was his labour as in toil he bowed,
Yet cash he earned, and food, and ample raiment.

Від „богоньку мій”, на роки,
Та все ж хвалили і любили
Чужі і рідні земляки.
Доріг багато будувалось,
Зривали скелі і дуби,
Сталеві шини заганяли,
Рівняли висипи й горби.
І скрізь, по всіх дорогах-жилах
Багато схилених хрестів,
Де голови свої зложили
„Богонки” піонерських днів.
Роки ішли (не так багато).
Вертався робітник на гомстед.
Було вже поле, двір і хата
І весь фермерський реманент.
Тепер ви їдете полями —
Пшениці руна, як моря.
Ніхто вже не оре бичками,
Не стрінете й плугатаря.
Стоять оселі, як картини,
Полями трактори гудуть...
Доба „богонків” — то давнина,
Яку вже встигли геть забути.
Згадати нам тепер лишилось
Найперших наших земляків,
Яких імена не згубились
У пам’яті змарнілих днів.
Тож — Єлиняк, з ним Пилипівський
З околиць Сяну і Дністра,
І Коцур (він раніш осівся),
Мандрівник з берегів Дніпра.
Нехай у мирі спочивають
В їх обітованих ланах,
А правнуки не забувають
Їх пам’яті в суєтних днях!

Men might berate him there with rude assurance,
Their knowledge of his past was poor and scant,
And yet they praised him for his staunch endurance,
He was a worthy, peaceful immigrant.
For many railway projects now arise,
They rend the rocks away, uproot the trees,
The rails of steel they fasten to the ties,
They make the hillocks level with the leas.
Along the railroad many crosses stand,
Weathered old crosses, primitive and bent —
There lie the dead who did not gain their land,
The homestead candidates whose luck was spent.
Yet after months and years of grinding toil
Perhaps the worker seeks his homestead farm;
A modest home he raises on his soil;
His fields he ploughs; they spread in simple charm.
And now, behold! In seas of golden wheat
No ox-cart lingers from a time long sped;
No straining horses lift their shaggy feet;
A buggy stands but rarely in his shed.
The broad estate is now a lovely spot;
Strong tractors now traverse the broad domain;
The pioneer's far epoch is forgot;
And how all came about, no more is plain.
But I must not omit to name, alack,
The first Ukrainians who thus began:
These — Pylypivsky and Eleniak —
Came from the lordly Dnieper and the San;
And Kotzur, who arrived here earlier yet,
A native likewise from the Dnieper's shore.
Peace to their dust in fields where they were set
By Heaven's providence in days of yore!
Their happy sons shall not their deeds forget,
And shall revere their sires forevermore.

---

7. Владики піль

Від піль пшеничних вінніпежних
До Едмонтону і до гір
Лежить імперія безмежна
Вкраїнських лордів-фармерів,
Владик землі, полів родючих,
Комбайнів, тракторів і авт,
І власних рук — міцних, робучих,
Озброєних в щоденний гарт.
Куди вельможним феодалам
Минулих і забутих літ,
Що працею рабів купались
Ніби у розкошах століть,
Рівняться з фармером Канади,
Що не в ув'язненні мурів
І не закований у лати,
В свободі духу і ланів,
З сусідами, як із братами
У творчій праці вільний пан
І над собою і плугами
Новітній хлібороб-титан.
Його сини машини водять,
Відвозять зерно в шпихлірі,
Молодші ще до школи ходять —
Майбутні судді, лікарі.
А дочки? Ніжні, як калина
(Привезена з старих країв);
Розквітла ніжно Україна
В красі дівочих уст і брів!
Вони хороші господині,
Дружини вірні фармерів,
Та треба ж молодій країні
Наставниць і учителів.
Дівчата наші вчать у школах,

7. The lords of fields

From lowlands around Winnipeg and out
To Edmonton and regions farther still
Ukrainians have built beyond a doubt
A realm of landlord-farmers with a will,
In wilderness . . . For they are lords and masters.
On fertile lands, where their machines hold sway,
Their mighty arms, undaunted by disasters,
Are tempered in their labours day by day.
Old feudal barons, long ago forgotten,
Through gloomy ages in their castles pent,
Lived in great pleasure, though their lives were rotten,
Grinding the serfs who made them affluent.
But their poor luxury was made to moan
Compared with farmers' lives across our West,
For these are not confined by walls of stone
Nor riveted in steel for battle's test.
Freely each lives among his friendly neighbours;
Freedom of heart and soul are daily facts;
Master of self and tractors in his labours,
Like a new Titan in his mighty acts.
His sons can run machines with great finesse,
Trucking the grain-sacks to the storage bin;
To schools and colleges the young men press,
To train for teaching, law and medicine.
His daughters too? Those gentle cherry blossoms
(Imported from the far Ukrainian hills)
Have beauty of that country in their bosoms,
Eyebrows of silk and lips like daffodils.
Girls in the classroom teach the youthful mind;
Some work in offices and courts with care;

Працюють в урядах, судах
Та не цураються ніколи
І господарить на фармах.
Спинаюсь тут я з серцем чистим —
Писать про це річ не моя:
Про це сказали з більшим хистом
Івах і Киріак Ілля.
Чоло схилю перед поетом,
Тернистий бо поета шлях,
Достойний гонору лаврета
Поет наш, Онуфрій Івах.
І Киріак в труді невтомнім,
В надхненні Божому мистець,
Свій твір писав багатотомний,
Письменства нашого взірець.
В „Синах Землі” безсмертний обрис
Двох перших наших поколінь,
Майбутнього ясний праобраз,
Минулого рекорд терпінь.

Should there be need, they never have declined
To go back to their homes for labour there.
But I must close. Such themes are not my portion:
To tell of pioneers, the skill I lack.
Such narratives have come without distortion
From Ewach's pen and that of Kiriya.
I bow my head to honour either writer —
Onufriy Ewach, with his artful ode,
And Illya Kiriya, the skilled enditer,
Each had a lonesome, hard and thorny road.
In their devoted work of authorship
And lofty inspiration, unasleep,
They left us chronicles, our souls to grip;
Told of "The Soil," and gave us insight deep
Into the history of their generation,
Articulate among the pioneers,
And leaving grounds for thoughtful meditation
Into the meaning of the tortured years.

---

8. Саскатун

О, Саскатун, колиска студій,
Учительських розсадник сил.
Ти автор вступів і прелюдій
Великих, мудрих діл, зусиль.
Із стін славетних інститутів
Ішли твої учителі,
Яким ти дав світильник в руки,
До праці у новій землі.
Не можна зміряти аршином,
Не можна зважить на вагах
Добро, посіяне ними
У душах молоді й серцях.
Росла та молодь і мужала...
Підемо ми в її слідах,
Знайдемо по посольських залях,
Серед трибунів по судах...
Знайдем її в полях пшеничних,
На батьківській, своїй ріллі,
До праці вивчених і звичних
І добрих громадян землі.
Кому й яку хвалу складаю?
Усім працюючим умам,
Хіба лиш декого згадаю
Моїм коханим читачам,
Щоб, покидаючи столицю
Пшеничних золотих ланів,
Вписав я в шані на таблицю
Хоч пару ймен її синів.
Тут є великий друг наш Сімпсон.
Меценат молоді старий,
Тут є граматик наш Стечишин
І Андрусишин молодий.
Помер Тиміш тут Павличенко,

8. Saskatchewan

O Saskatoon — cradle of erudition
And nursery where teachers' powers grew,
Where classroom training built its slow tradition
In wise adventure and in effort new.
Out of your colleges of shining merit
Teachers went forth to serve the nation's schools,
Holding aloft a beacon of the spirit
To lighten darkness in default of rules.
Impossible it is to measure worth
Or weigh by scale all virtue and all right
That in the souls of children come to birth
From seeds of knowledge sown in pride's despite.
The youngsters then grew up, mature and strong...
Now let us follow them along their course:
For seats in parliament to some belong,
Some to the law devote their sapient force.
We find them on their fathers' fields at work;
Upon their own estates we see them toil,
Well trained for duties that they do not shirk,
Good citizens and worthy of the soil.
Whom shall I praise? For all deserve attention
Who wrought to win the prize with hand and brain.
But there are names that I should like to mention
Before I leave this province of the plain.
In parting from this realm of golden wheat,
Spread out in glory upon many a field,
I would remember them and fain repeat
Some shining surnames upon honour's shield.
Here old Professor Simpson leads the list,
Friend of the young; the scholar Andrusyshen;
Then brothers twain, Michael the fabulist,
Julian the thinker, each a stout Stechyshen.
Professor Pavlychenko here has died,

Учений славний і піїт,
Та чи труди його учені
Й поезії побачить світ?
І я прив'язаний до тебе,
Степів столице Саскатун,
Безхмарного у літі неба,
Пшениці колосистих рун.
Ти дав мені пізнати друга...
Хай буде ім'я це святе!
Широкий ум, за сонцем туга
І добре серце золоте.

A man of science yet a poet too.
I wonder if his studies will provide
Some learned monograph for men to view?
As for myself, I owe a debt of pleasure
To you in truth, good city Saskatoon,
King of the prairies radiant beyond measure
With golden grain beneath the August noon.
You gave me chances to inflame my soul —
To meet a friend to aid me in my ways —
Broad mind, kind heart, spirit of highest goal,
Who sought the summit, borne by heavenly grace.

---

9. Алберта

Алберта — рай земний кавбоїв,
Країна нафти й буряків,
Цікавивсь я колись тобою,
Минуло тридцять десь років.
Твої колодязі нафтові
Стояли мовчки, як мерці,
Поля родючі бурякові
Лежали в марній толоці.
Була Канада ще дитина
У дядька Сема в пелюшках,
В потенціях нова країна
Стояла слабо на ногах.
І був підняв тоді я справу
За тебе, нафту, буряки
У пресі лідерів держави.
Та ба! Газетні павуки
(Не знаю, чи такі і нині!)
Мої схизматицькі думки
Зробили голосом в пустині.
А от тепер — країна цукру,
Країна нафти на весь світ.
Від грошей всі торби розпухли...
Здійснився мій давній заповіт.
Та вернусь я на ферму, в поле,
Десь до Федори, до Мондер...
Вони не зміняться ніколи —
Фортеці Зваричів, Магер.
Там дух вкраїнський не загасне
Серед нафтових королів:
Злилось минуле там з сучасним,
Родились там „Сини Землі”.
В Мондерах у чернечім скиті
Збирались пам'ятки віків,

9. Alberta

Alberta is the cowboy's heaven true,
Where oil flows free and sugar-beets abound.
Some thirty years ago I thought of you
And all the wealth that issues from your ground.
The wells that grudged their oil had been deserted;
Dead were they all, or ghosts of what had been;
Fields good for beets to fallow had reverted,
Abandoned in a moment of chagrin.
Then Canada, an infant still, of course,
Lay swaddled in American deceit;
Our country, great in muscles of resource,
Was still too weak to stand on its own feet.
Then I began an eager press-campaign
To plant the beets and make the gushers leap;
The ears of legislators I would gain,
But failed to rouse these worthies from their sleep.
And now — you are a land where sugar grows;
A land of oil, the best in high degree;
Into your banks a golden harvest flows . . .
You have fulfilled my ancient prophecy.
But let me to a farmer's fields return,
To my Fedorah and my dear Mundare —
Their honest faces I can still discern —
Magera and Zvarych are a fortress there.
The spirit of Ukraine is still on fire;
The kings of oil have harmed it not at all;
The past and present mingle in desire;
"Sons of the Soil" were born in such a hall.
Mundare's old monastery guards with care
Museum artifacts and archives' pages;

Збережених в старому світі
Від рук руїнних ворогів.
В скиті отці Василяни,
В чернечій доброті своїй,
Були духовними отцями
І літописцями подій.
Мій вислів дяки і пошани
За труд безцінний ваш прийміть!
Живіть, отці Василяни,
Дух предків наших бережіть.

The relics of the centuries are there,
Saved from oblivion and a vandal's rages.
Basilian fathers in their convent cells
With their monastic vows and holy pride
Have kept the region free from infidels,
And chronicled the humble countryside.
Respectful praise and gratitude I give
For work beyond all price, on down through time:
Guarding ancestral treasures may you live,
Dear fathers, in a spirit so sublime!

---

10. В діброві коло річки

Та я вернусь у Манітобу,
У серце наших діл і мрій,
У місто грізного потопу —
У Вінніпег коханий мій.
Живу в діброві коло річки,
В околиці „Семи Дубів”...
Які ж події історичні
Тут час у пам'яті згубив?
Тяжкі були колись тут роки,
Багато крові, гірких сліз,
Коли гефбріди та ірокви
В полоні мали степ і ліс.
Ішли британські поселенці
Крижаним морем в Гадсон Бей;
Тягли човнами крізь озерці
Насіння, рала і дітей.
Рубали ліс і корчували,
Жили в землянках і шатрах,
І вбоге поле засівали
Пшеничним зерном у корчах.
Надію пестили на жниво,
Бо довга тут була зима;
Жили в труді благочестиво,
Бо помочі в біді нема.
Коли ж вже колос наливавсь,
З лісів впадали вороги...
Ніхто живим не залишався —
Всіх умертвляли до ноги.
Убоге збіжжя їх палили
І вбоге житло, разом з ним...
Нема хреста, ані могили,
Ні признаку на місці цім.
Лиш Вінніпег тепер розрісся

10. In a valley near the River

Now back to Manitoba shall we go,
Where all my works and dreams have dwelt apart,
To Winnipeg, where floods have brought their woe,
And yet a city dearest to my heart.
In a valley near the River do I dwell,
By Seven Oaks, a name of bloody fate . . .
How much of history that spot could tell,
From times forgotten, dark and desolate!
Hard were the years that on this valley shed
Their evil showers of blood and bitter tears,
When half-breeds' feet and Indians' stealthy tread
Brought to these woods swift death for pioneers.
For here at first the Highland farmers came;
Entered by Hudson Bay; up Nelson's waters
Dragging their boats, rough portages to tame,
With ploughs and seeds and little sons and daughters.
They cut down trees, they grubbed away the roots;
They cleared the land, living in huts and tents,
And sowed their wheat; and soon its greening shoots
Brought a new verdure to the waste immense.
They hoped a happy harvest yet would be —
Too long the winter's cold had gripped the earth —
They lived in friendship, worked incessantly;
No other help could mitigate their dearth.
And when the time for harvest neared their copse,
Fierce foemen struck like lightning through the woods,
Slaughtered the settlers, burned their little crops,
Destroyed their cottages and all their goods.
No sign is left where once these victims fell,
These humble martyrs for our future weal,
Who here beside the River passed through hell —
No tokens from the past their place reveal.
But Winnipeg grew up, is growing still,

На попелі і на кістках,
І там, де мріяло полісся,
Тепер — чи дім, чи битий шлях.
Там „Сім Дубів”... Тут є могила:
Тут говернор, його стрільці
Своє життя вночі згубили
На березі при Ред-ріці.
Тепер же тут моя господа
І цілий новий Тель-Авів...
Кому ж із нас убитих шкода?
Їх пам'ять час давно вже з'їв.
Ми кажемо, що ми страждали
У наших первісних часах...
Уважні будьмо! Ті бо знали
Найбільший труд, найбільший жах.

* * *

Тут жив колись і Дорошенко,
Історик наш, приятель мій;
Тепер — невтомная Войценко,
Літописателька подій.
А далі, здовж ріки полями,
Є місце, зване Ріверсайд;
Засіяне воно хрестами,
Де вічним сном усопші сплять.
Там між олив і олеандер
Спочив наш Кошиць Олександр.
Його капелі дивний спів
Колись всім світом прогремів.

* * *

О, Вінніпег, гніздо поетів!
Старих поселення співців!
Сам автор „Соняшних Кларнетів”
Не зміг би витворить так спів...
То в тузі тяжкій за домами,
За рідними в Старім Краю,
Ставали косарі співцями,
Як кобзарі колись в бою.

Above their ashes and their bones it grows;
Where forests long ago invoked their skill,
Are asphalt streets and houses set in rows.
Here is "Seven Oaks"... and on a humble mound
A monument appears, in bronze to grace
The Governor and all who here were found,
Who lost their lives beside this little place.
And now, near by, my own house rears its head.
Around it is a teeming Tel Aviv...
Who now has pity for the far-off dead?
Remembrance of their death makes no one grieve.
We say perhaps: "Our hardships have been great
In our long agony as pioneers."
Let us be just: These had a darker fate.
They passed through hell and died in mortal fears.

* * *

Here once there lived Dmytro Doroshenko,
Historian and friend I name with pride.
Here Olha lives, the widow of Woycenko;
Her annals of the press will long abide.
And farther north, along the River's bank,
A cemetery lies beside the stream,
Covered with stones and crosses, rank on rank,
A city of the dead, and there a-dream
Among the willows and the oleanders
The Maestro Koshetz lies, his sails now furled.
Not least among the ages' Alexanders —
With his Ukrainian choirs he won the world.

* * *

My Winnipeg a nest of bards begets,
Old troubadours who pioneers could please;
Even Tychyna with his "Clarinets"
Could not create their plaintive melodies.
Their homesick hearts, among the lonely weepers
For loved ones left behind in far Ukraine,
Made deathless poets out of common reapers,
Like kobzars among kozaks on the plain.

У звичних рідних коломийках
Лилася туга з їх сердець...
Не схибив у своїх надіях
Їх перший здібний видавець.
Та ба! І ці часи минули,
І тугу випив мудрий час.
Поете! Всі тебе забули —
Не знайдеш видавця у нас.
А все ж, поете, не дивися
Як глухне й сліпне ситий світ, —
Рокам прийдешнім залишиться
Твої музи заповіт.
Навіть Тарас мав нарікати,
Як ти тепер, у „Кобзарі”,
А от вже буде тут стояти,
Ніби на київській горі!
І вже дитя Канади ніжне —
Поетка цих модерних літ —
Її у серце чуле візьме,
На весь переспіває світ.
Про неї лиш скажу словечко:
Поклін мій Мирі Гас-Лазечко!

* * *

Нехай редактори пробачать
Мою негречність. Не згадав
Їх творчість я, трудів і праці
Умисно, щоби не попав
„На поле брані”, під обстріли.
Та їм признання я даю,
Хоч і пускали часом стріли
Вони у сторону мою.
Нехай живе Михайло Гарис! —
Мене він перший привітав,
Тоді, коли мене цурались, —
На всю Канаду прославляв...
Та я не можу не згадати
Жіночих ніжних білих рук

In native kolomiyka-style they sang,
Lisping the wistful sadness from their souls...
A publisher to make a profit sprang
And on the printed page their work inscrolls.
Alas! That generation is forgot.
The giddy world today is deaf and blind;
Unhonoured are the poet and his lot —
No printer to his verses is inclined.
And yet, dear poet, do not grieve, I pray,
That men are blind and deaf in these our times.
Your treasure will be sought some other day:
Souls yet unborn will listen to your rhymes.
Taras himself, in his own day, lamented,
When his great genius flourished at its height.
Were he today to Winnipeg presented,
As to Kiev, the answer would be slight.
And see! A child, of this land then unknown,
A poet writing in the modern mode,
Has blended Taras' verses with her own
And on their grace an added grace bestowed.
Thus in her lines his heritage remains,
And to the future, too, her work belongs;
Her poetry is rooted in his strains;
Lazechko, I salute you for your songs.

* * *

I hope the journalists will pardon me
For having left unhailed their lordly names.
Their works are worthy of eternity,
But little would I mingle in their games.
Theirs is a battlefield, with arrows flying,
And some of them have come in my direction.
Is it not best, on hasty flight relying,
To seek a refuge for my name's protection?
Yet long live Michael Harris of the *Press*!
He was the first of all to wish me well.
Others by silence might their spite express,
But words of commendation from him fell.
And kindness, too, from women I've been meeting,

В редакції зоряній палаті:
Привіт Стефанії Бубнюк
За творчий труд в „Жіночій Світі”,
Когуській в „Промені” і всім,
Пером що вміють володіти
Співаю мій хвалебний гімн.
Іще Савелії Стечишин,
Вона заслужена в роках:
Невтомно й мудро творить, пише
В книжках, жіночих сторінках.
Політиків також лишаю —
Боюся зрушить їх акорд,
Та все ж одне ім'я згадаю,
Що має право на рекорд:
Марія Дима перші кроки
В політиці дала жінкам,
Щоб в себе вірили глибоко,
Не йшли служити чужим богам.

In articles with friendly thoughts impearled;
To Mrs. Bubniuk do I send my greeting,
The editor who rules the *Woman's World*.
Savelia Stechyshen also pleased me,
A writer tireless and ripe for fame.
But praise for politicians never teased me —
Their devious wits and arts are not my aim.

---

11. Лаврові вінці

Учителю, пророче Божий!
Професоре вечірніх шкіл,
Ти більшої похвали гожий,
Як той герой великих діл,
Як полководець в полі брані,
Побідник славний у боях...
Учителю, побідник славний
В дитячих душах і серцях.
Ти був пригноблений і бідний,
Не знать — чи хто тебе хвалив,
А твій народ (скупий, хоч рідний)
Найменший чинш тобі платив.
Ти був за все — рубав сам дрова
І воду відрами носив,
І часто витирав з любови
Дитячі змерзлії носи.
І от дивись: тебе не стало,
Ти вже в історію ввійшов,
А те, що в час пізніший сталось,
Ключі до того ти знайшов.
Подвижнику, анахорете!
Хоч ти і мав свою сім'ю,
Та душу ніжну мав поета,
Віддав життя й любов свою
Грядущим, новим поколінням,
Щоб нитка золота віків
Не перервалась у терпіннях
Старих і струджених батьків.
Осилив ти тягар зневір'я,
Зумів непевність подолати,
І в канадійському сузір'ї
Вже й наші імена горять.

* * *

11. The laureates

Dear teacher, prophet of the blessed heaven,
Professor of the night's Ukrainian classes,
Praise shall more fittingly to you be given
Than to the man who wields the army-masses.
The general, amid the cannon's roar,
Brings victory by his devastating arts.
Teacher, you are a mighty conqueror
Of youngsters' souls, their intellects and hearts.
Humility and meekness were your treasure;
Perhaps no person praised you on your way;
For your good people, thrifty beyond measure,
Gave very little and begrudged your pay.
You were a handy man, as well as teacher;
You carried water, split the kindling wood;
And often, as a helpful fellow-creature,
You warmed their hands, hoping to make them good.
Look at you now! Another world is taught.
The days you shared in are the country's past.
And for the sake of those for whom you wrought,
You found the future where their lot was cast.
You were a hermit, and God's humble slave,
Yet had a family and a father's needs;
And your poetic soul, with efforts brave,
Impelled you on to self-denying deeds,
To sacrifice your life for future weal,
And guard the golden sequence of the years,
Lest history be broken on the wheel
By hardships in the lives of pioneers.
You overcame the leaden weight of doubt;
You conquered failure and its flaws malign;
And over Canada's broad sky spread out
Ukrainian names in constellations shine.

* * *

Як метеор горів Лучкович,
В парлямент перший післанець,
Незламний духом оборонець
„Малих отих”... Йому вінець
Був певно б даний у сенаті
В старому Римі, коли б він
Не був в Оттаві у палаті,
А був колишній римлянин.
Антоній Глинка — другий з ряду
В Оттаві вславлений трибун.
Любив він вільную Канаду
І вірним оборонцем був
Своїх дідів-батьків країни;
Її він волю захищав —
За поневолену Україну
Свою б і душу він віддав.
Нема його. В розцвіті сили
Пішов від нас у інший світ,
Лишень, як пам'ять, на могилі
Величний хрест в вінках стоїть.
Від вдячних друзів, покоління
Мала йому, та щира дань,
Словами сірого каміння
Про нього внукам повідань.

Gleaming Luchkovych was a meteor,
Our first in Parliament was he, I vow;
The hopes of our community he bore...
Worthy was he that on his noble brow
A laurel should be placed in Roman style
As in the Roman senate long ago
And not in Ottawa's more humble pile...
Anthony Hlynka was the next in row;
Brilliant in Parliament by tongue and brain,
He loved his Canada devotedly
And yet he battled also for Ukraine,
His forebears' well-loved land beyond the sea.
For foreign enemies oppressed its peace;
Foes had enslaved its freedom in their strife.
He fought for liberty, for their release,
But died untimely, in the prime of life.
Thus of a mighty man we were bereft,
Suddenly taken by the God who gave,
And only proud remembrance now is left,
And a majestic cross to mark his grave.
For loving friends this cross may intercede,
Voicing their tribute as they bid adieu.
In lettered stone a future age may read
His story as an honest man and true.

---

12. Друзям

Канадо мила! Нам гоненим
І нашій тяжкій боротьбі
Дала ти друзів нам учених,
І ми вклоняємося тобі!
Бо світ широкий і великий,
Та мало правди і добра, —
Стрічав нещиро він, дволико
Апостолів з земель Дніпра.
Не знала правди Україна
В кривих, підкуплених судах;
Фемида більмами сліпими
Не добачала на вагах.
І ви прийшли, о, друзі милі!
Нам щиру руку простягли...
Спи сном пророка у могилі,
Поете Гантере старий!
Професор Сімпсон половину
Свого віддав для нас знання,
Він щиро оцінив Україну,
Весь вік її обороняв.
Кірконнел Ватсон — друг народів,
Канади мудрий творчий дух, —
Він нас на світлий шлях виводив,
Як наш великий щирий друг.
І всі, кого я звать не буду,
Взяли нас в коло, як своїх.
Нашадки наші не забудуть
І будуть шанувати їх.
Не можу не згадати одного,
Щоб жінці висловить привіт,
Наймення всім нам дорогого
Приятельки Гелени Рід.
І ми вже рівні в вільнім колі,

12. To friends

O Canada, here at the earth's far ends,
Lost in our quest for elemental rights,
You gave us wise and deeply learned friends;
Accept our thanks for succour in our plight.
The world is vast, its justice hard to see;
True kindness of the heart its brain abhors;
It met with coldness and hypocrisy
The people from the Dnieper's distant shores.
The rights of our Ukraine are still opposed
In courts subverted by the master-states;
The eyes of venal Themis have been closed
And have not seen the injustice of our fates.
But you have met us in a gracious mood,
Extending to our need your helpful hand . . .
Peace to your grave, to mark our gratitude,
O Hunter, friend, whose verses understand.
Professor Simpson, from a soul of grace,
Gave us a half of his productive life.
He praised Ukraine, he worked to bless her race
Amid its sorrows in a world of strife.
Kirkconnell is a friend of many nations,
And for his country a creative mind;
He helped our people with his exhortations,
A friend and counsellor serene and kind.
And for the rest, too many to recall,
Who welcomed us as if we were their own,
Praise lingers in the hearts of great and small
For kindnesses we everywhere have known.
And yet in honour I would still insert
A lady's name most sweet to me and dear,
When to my first arrival I revert —
The name of Helen Reid is blazoned here.
In unity of soul we may be scanned;

Канади дочки і сини,
Та не забудемо ніколи
Дніпра святої сторони,
Як нашу Мекку, де святині
Минулих днів, тисячеліть
Горять через віки донині
І вічно будуть все горіть.

* * *

Апостоли, послы Дніпрові
Приходять, як Андрей, до нас.
Приносять нам надії нові,
Віщують нам прийдешній час.
О, проповідники надхненні,
Золотоусті мудреці,
Окрашують нам час буденний,
Дають нам пізнання ключі.
Ведуть нас до верхів'я світу,
Де людський дух і мисль цвіте,
Де псалми Нового Завіту
Співає сонце золоте.
Був Дорошенко і Білецький,
Яких на той світ я прощав,
Тепер zostався спадкоємець,
По них Рудницький Ярослав.
Невтомний у постійнім русі
Зі словом чи пером в руці,
Він легко тратить близьких друзів
В шуканнях дальніх мудреців.
Згадавши миром Дорошенка,
Хто може не назвати нам
Ім'я Івана Огієнка,
Творця релігійних драм,
Філософа і богослова,
Знавця прославленого слова.
Нехай не кривдяться на мене
Незгадані в моїх словах —
Запише славні їх імена

Canadians all our children, sons and daughters.
But let us not forget our fathers' land,
Where we were born across the Atlantic waters.
She is our Mecca, for her soul enshrines
The spirit of our ancient nation's home,
Where sacred treasure of her history shines
Still tended through millenia to come.

* * *

Apostles, messengers from Dnieper's banks,
Have come here like Saint Andrew long ago,
To bring good hope and courage to our ranks
And prophesy our future's overflow.
For seers they were, by God himself inspired,
Eloquent, wise, with graces to entrance;
They brought new light to lives grown dull and tired,
And keys to knowledge and the soul's advance.
They led us to the soul's high mountain-peaks,
Into the human mind's austere domain,
Where the pure Gospel to the spirit speaks
And suns of human consciousness may reign.
'Mid these, Biletsky stood, and Doroshenko,
To whom I spoke a wistful last farewell,
Likewise the agèd scholar, Ohienko,
Who with the lords of learning still must dwell.
And now arrives a bold initiator
Of Slavic sciences our names to seal,
Until our growing lore finds daily greater
Rudnyckyj with his onomastic zeal.
Regrets I leave to others of renown
Omitted from my list, but not in scorn.
I leave their shining names to be set down

Нам ще невідомий Плутарх.
Та все ж піду йому на поміч,
Щоб він в анналах не шукав
І Катерину Антонович
В історію мистців вписав.
Продовження старого роду
Учених славних діячів,
Знайшла вона і тут нагоду
Учити юних малярів.

By some new Plutarch in an age unborn.
Yet to that far biographer of fame
I shall record, to help him to a start,
How Kateryna Antonovych' name
Belongs in any history of art.
The scion of a noble line of sires,
Daughter of scholars and herself a saint,
She sacrificed her own artistic fires
To teach our ardent youngsters how to paint.

---

13. Нехай же дзвонять наші дзвони

Хоч тайни Божої не знали
„Вожді вождів” з склепінь Кремля
І в тлі нікчемній позникали
(Тяжка хай буде їм земля!),
Та славили себе богами,
Глумились в сказі над людьми
І в людських душ пречисті храми
Товклись брудними чобітьми.
Тож гірше, як в часи руїни,
В часи навал, татар, ляхів,
Мовчали храми України
В руках кривавих ворогів.
Канадо, на твоїх просторах,
На праведних твоїх ланах
Церкви воскресли і собори,
Осквернені в старих краях.
О, Воля! Святощі людини!
Ми б і молитись не могли,
Коли б тебе ми з України,
Канадо люба, не знайшли!
Присяглий скептик може скаже:
„Нащо кадил нам і церков?
В модернім світі розум важить,
Не десь Христом пролита кров”.
О, циніку сліпий на очі!
Із чаш священних п'ють не кров,
А дух сціляючий і творчий
Та чисту вічну любов
До прадідів землі святої,
До української землі
І до землі осель нової,
Де наші стали кораблі.
Нехай же дзвонять наші дзвони,

13. Let our bells ring

Even though the Kremlin's "leaders of the leaders"
Were still the starkest atheists on earth
And vanished amid stench and sewage-breeders
(Condemned to rot in graves of utter dearth),
They set up their own saints on novel perches
And bleak new gods derived from atheist roots,
And trampled on the people's souls and churches
With bestial arrogance and dirty boots.
It has been worse than in the fall of Rome
Or slavery that the Tartar hordes imposed —
Churches were silenced in their ancient home,
By the bloody hands of Moscow were they closed.
O Canada, within the kind protection
And freedom of your measureless domain,
A miracle will rise — the resurrection
Of churches darkly killed in our Ukraine.
O Freedom, sacred treasure of mankind,
Our hapless people could not even pray
If pioneers had not been stirred to find
A homeland here in their sad yesterday.
Some cynic may with insolence retort:
"What is the good of churches? What of God?
To Reason must a modern man resort
And not to some Atonement, crude and odd!"
Poor atheist, your eyesight is put out.
From sacred chalices, when candles glow,
It is not wine men drink with hearts devout
But love immortal upon earth below,
Love for the land ancestral whence we came,
Still unforgettable until our death,
And love for this new land of noble name
To which we yield the homage of our breath.
Let bells ring out, these holy bells of ours,

Як мед солодкі, голосні,
Від Галіфаксу до Юкону
У всі святі українські дні!
Нехай змагаються учені
В шуканні Божіих шляхів
І будять душі всіх хрищених
У розкоші суєтних днів!
Нехай будують храми Божі,
Щоб не були ми тут чужі,
І щоб стояли на сторожі
Народу нашого душі.

* * *

Читачу любий, мало часу,
Щоб я з тобою завітав
На землі нові, землі наші,
Куди стежки уже проклав
Наш албертієць — на Піс Рівер —
На „Річку Миру”, де простір
Земель родючостей безмірних
Ждав плуга, від ріки до гір.
Я мушу перейти крізь гори,
Де слід Гай’вата проложив,
Привіт мій занести до моря,
Яке колись я залишив.

Like honey sweet, like angels' rich in tone;
From Halifax to Yukon ring the hours
Upon the holy days Ukraine has known.
Let scholars strive, in disputations deep,
To justify to man God's holy ways,
And rouse the souls of men from lazy sleep
And the slow vanity that mars our days.
Let people to their faith rear temples high
Rejoicing in this land's *ad libitum*;
Let us guard treasures from the years gone by
And save the nation's soul in years to come.

* * *

I should be loath, dear reader, to prolong
My journey with you to the Prairie North
And new terrain to which our farmers throng
By highroads new, that ever open forth.
The vast Peace River tract has long been waiting
For ploughs and striving hands new works to crown,
To make new fields, with ardour unabating,
Where rivers from great mountains hurry down.
I still must cross those mountains to the ocean,
Passing their peaks with Hiawatha's stride
To the Pacific that with deep emotion
I once confronted from the other side.

---

14. Над океаном

Ванкувер. Тут от із Аляски
Через Камчатку шлях знайшли
Предтечі наші. Був інакший
Тоді Ванкувер. Не шкребли
Небесних риз ще хмародрапи
І авта плебса не гули
На вулицях, у асфальт вбраних.
Були часи ті і пройшли.
Тепер не те вже — інші люди;
Читальні наші і церкви;
Почуєте наш говір всюди,
І тут — як в Україні ви.
Коли б же так і в Україні!
Не плакав би старий Дніпро
Сльозами матері й дитини;
Вампір її не ссав би кров.
Та маймося „серцями горі”
І будьмо чуйні! А тепер
Ми про Ванкувер тут говорим...
Ще дух козацький не завмер
І є ще у порохницях порох.

* * *

Кого ж я маю тут згадати
В цім місті моря і тепла?
Кого по імені назвати?
Кому належиться хвала?
Імен заслужених чимало,
І кожний мав свій дар, талан,
Та з них одно до серця впало —
Патрон бібліотек Богдан.
Його невтомними трудами

14. At the Pacific

This is Vancouver. From Alaska hither,
Ukrainians first came in former days.
They started from Kamchatka . . . going whither
They little knew athwart the watery ways.
Small was the city then; no highrise towered;
No cars of common people swiftly ran
On asphalt streets . . . But soon the future flowered —
Vancouver has become a Superman.
Traditions of the land have all been broken;
We have our churches and our reading-halls;
You hear Ukrainian like English spoken,
A sense of long tradition it recalls.
Alas! If my Ukraine such rapture knew,
The Dnieper would not flow with swelling tears,
Shed there by mothers and by children too,
Long martyred by the Moscow buccaneers.
But hold your chin up! Brave the sullen gales!
Let us be vigilant, with watchful eye;
The spirit of the kozak yet prevails;
The powder in their powder-kegs is dry!
And whom have I to place on honour's roll
In this abode of progress by the sea?
Whose name shall I inscribe upon the scroll
To mark my praise in all sincerity?
Deserving names are plentiful indeed,
As through the list my glance uncertain looks.
If choice among them all I must concede,
Bohdan's my man, a chap who deals in books.
By his good offices, his toil and care,

Росли громадські сили й гін;
Поміж братами й чужинцями
На подив заслужився він.

* * *

І от вже океан зелений,
Цей Тихий, кажуть, океан.
Об'їхав я усю вселенну,
На другий берег твій тут став.
Колись дивився я крізь тебе
З Ніппонських островів на Схід,
На край далекий, мрійний неба,
Де тонув синій небозвід...
До дальних берегів Канади...
Тепер дивлюсь я на Захід
І розстаюся з ним назавжди.
Бо, наче Ноїв той ковчег,
Що в Арараті опинився, —
Мій човен вже навік прибився
У місто, зване Вінніпег.

A strong community in faith extends;
Among his relatives and neighbours there
He harvests warm respect and many friends.

* * *

Here is the great Pacific Ocean found
(Called "peaceful," but in error, all will say);
I've crossed the globe the other way around
To reach the farther shore, and here I stay.
In far-off times I gazed on its expanse
From Nippon's shoreline, looking to the east.
Probing the far horizon went my glance,
And still my dream of Canada increased
As through the mists I sent my spirit's quest.
And now across the ocean, mild of face,
I gaze in meditation to the West
And murmur a "Good-by" from my new place.
For like old Noah's Ark in Holy Writ
That stopped at last upon Mount Ararat,
Anchored to Canada by love of it,
My weathered ark will stay where it has sat.

С Л О В Н И К

- Алгонквени** — індіанське плем'я
Альбїон — Велика Британія
Анахорет — пустельник, монах
Андрей — Апостол Андрей Первозванний, який благословив Київські гори
Брут — убійник Цезаря
Бутт — убійник президента Линкольна
Вікінги — давні ісляндські мореплавці-войовники
Гайявата — герой поеми Лонгфеллова з індіанського життя
Гальський півень — національна емблема Франції
Ганді — провідник Індії
Гефбрід — людина індіансько-французької крові, від мішаних шлюбів
Гомстед — наділ землі в родинне посідання
Гонгконг — великий британський порт при березі Китаю
Генк — група робітників на будові залізниць
Іроквени — індіанське плем'я
Канук — канадієць
Ковчег — корабель (старослов'янське слово)
Колони — французькі поселенці
La France d'outre mer — заморська Франція
Магеллан — славний португальський мореплавець
Майна — копальня, шахта
Мейор — посадник міста (тут — українець Степан Дзюба)
Міннегага — жінка містичного Гайявати в поемі Лонгфеллова
Мокасини — індіанські постолі
Ніппон — Японія
Ніягара — водоспад
Плебс — простолюття, робітники

Плутарх — славний грецький історик
Понт — Чорне море
Прерія — степ
Робесп'єр і Дантон — провідники Французької Революції
Романський — в цьому значенні — французький
Сем—дядько — З'єднані Стейти Америки
Сингапор — колишній порт В. Британії в Малайці
„Сім Дубів” — місцевість у місті Вінніпегу
„Соняшні Кларнети” — вірш П. Тичини
Суматра — великий острів через протоку від Сингапору
Урб — місто
Шапа — майстерня, завод
Цейлон — великий острів в Індійському океані
Шатобріян — славний французький письменник

З М І С Т

	Стор.
З доріг Магеллана	6
Земля Свободи	10
Ніби в рідній стороні	14
Тінь Гайявати	20
Вінніпег	24
В той рік, коли і я вродився	28
Владики піль	32
Саскатун	36
Алберта	40
В діброві коло річки	44
Лаврові вінці	52
Друзям	56
Нехай же дзвонять наші дзвони	62
Над океаном	66
Словник	70

I N D E X

	<i>Page</i>
Foreword	5
By routes of Magellan	7
A land of freedom	11
Am I in Ukraine?	15
The ghost of Hiawatha	21
Winnipeg	25
The year that I was born	29
The lords of fields	33
Saskatchewan	37
Alberta	41
In a valley near the river	45
The laureates	53
To friends	57
Let our bells ring	63
At the Pacific	67

